

SPRÅKNÄMNDEN FÖR FINLÄNDSKA TECKENSPRÅK - det 53:e mötet

Tid Tisdagen den 6 maj 2014 kl. 10.07–16.09
Plats Finlands Dövas Förbund rf:s mötesrum A3.44

Närvarande

medlemmar	Tomas Uusimäki	ordförande
	Ulla-Maija Haapanen	
	Janne Kankkonen	
	Oscar Lönnholm	
	Päivi Mäntylä	
	Taina Petäjäinen	
	Juhana Salonen	
	Mikaela Tillander	
sekreterare	Karin Hoyer	
	Leena Savolainen	
gäster	Nina Sivunen	Jyväskylä universitet

§ 1 Mötet öppnas

Ordföranden öppnade mötet kl. 10.07.

§ 2 Mötets beslutförhet

Ordföranden konstaterade att mötet var beslutfört.

§ 3 Protokollen från föregående möte justeras

Det finska och det svenska protokollet från föregående möte (25.3.2014) godkändes efter några små språkliga rättelser.

§ 4 Val av person som gör det teckenspråkiga mötesreferatet

Päivi Mäntylä valdes att teckna mötesreferatet för Finlands Dövas Förbunds Webb-tv.

§ 5 Mötets föredragningslista

Till föredragningslistan tillsattes punkten § 4 för valet av person som ska göra det teckenspråkiga mötesreferatet. De övriga punkterna på föredragningslistan flyttades framåt med ett steg.

§ 6 Finlandssvenskt teckenspråk: utmaningar för SignWiki och vid översättning

Janne Kankkonen tog upp fall där för SignWiki föreslagna tecken (t.ex. TRANA, TRANBÅR) varken är etablerade och inte heller finns i sverigesvenskt eller finskt teckenspråk. Han frågade nämndens åsikt om vilken linje som vore bra att följa – kan sådana neologismer sättas in i SignWiki? Nämnden ansåg att så länge de nyskapade tecknen till sin struktur inte bryter mot språkets regler kan tecknen inkluderas i SignWiki, eftersom en av fördelarna med en öppen wikibaserad ordbok just är att den möjliggör diskussion om språket inom språkgemenskapen.

Det stora antalet lexikaliserade bokstaveringar i finlandssvenskt teckenspråk diskuterades (t.ex. UT, ÖL, SÅS, VAN, NU). Dessa har sitt ursprung i det gamla handalfabetet och kunde samlas i en egen kategori i SignWiki. Det gamla handalfabetet spelar en identitetsskapande roll i det finlandssvenska teckenspråket och framtiden får utvisa ifall detta alfabet kommer att uppleva en renässans och komma i mer aktiv användning bland språkbrukarna.

Det konstaterades också att det finns ett behov för ett nätverk för personer som jobbar med översättningar till finlandssvenskt teckenspråk. En första inofficiell träff ordnades under våren. Översättningar till finlandssvenskt teckenspråk görs av endast ett fåtal teckenspråkiga. Översättaren är ofta ensam och under stor tidspress, vilket påverkar kvaliteten på slutresultatet. Översättningslösningar, så som t.ex. inlån från andra teckenspråk borde kunna ventileras i grupp, och även fortbildning i någon form vore viktigt för dem som arbetar med översättning till finlandssvenskt teckenspråk.

§ 7 Nina Sivunen – allmänna språkexamina och finskt teckenspråk

Nina Sivunen, projektforskare vid Solki (Centret för tillämpad språkforskning) vid Jyväskylä universitet presenterade arbetet med att integrera teckenspråk som en del av de allmänna språkexamina. Information om de allmänna språkexamina finns på nätsidan <https://www.jyu.fi/hum/laitokset/solki/yki>. Sivunen var inbjuden till mötet eftersom hennes arbetsuppgifter har anknytning till nämndens arbete med kriterierna för språklig kvalitetsbedömning.

Sivunen berättade att utvecklingsarbetet gällande de allmänna språkexamina i det här skedet endast handlar om finskt teckenspråk, men att finlandssvenskt teckenspråk förhoppningsvis senare kunde inkluderas. Det finska teckenspråket kommer att vara de allmänna språkexaminans tionde examensspråk, men bedömningsgrunderna kommer delvis att avvika från de andra språken, eftersom teckenspråk inte finns i skriven form. De delområden inom språkfärdigheterna som bedöms är teckenspråkig produktion, förståelse och teckenspråkig diskussion.

Sivunens presentation ledde till en aktiv diskussion bland nämndmedlemmarna. Det finns många utmanande aspekter i utvecklingsarbetet av bedömning av teckenspråksfärdigheter. Hur hitta personer som kan fungera som bedömare, då de inte får känna examinanderna i fråga? Vilka teckenspråkiga texter kan definieras som vardagstexter i finskt teckenspråk? Är Yles teknade nyheter vardagstexter? I teckenspråk är det inte alltid klart vad som avses med en text av en viss genre eller stil – detta undervisas till exempel inte nödvändigtvis för teckenspråkiga elever i skolan. Hur beakta vardaglig stil i examensuppgifterna: teckentempo, rytm och pausering kan variera, och man kan teckna med bara en hand, osv? Vilka språkliga

drag eller grammatiska strukturer i teckenspråk är lättare att lära sig och borde vara med på de lägre bedömningsnivåerna, och vilka strukturer är svårare att lära sig? Skall examensuppgifterna också omfatta från ett skrivet språk översatta teckenspråkiga texter?

Informationsteknikens utveckling gör att teckenspråken får nya användningsområden och språket utvecklas snabbt – också detta måste beaktas i arbetet. Sivunen nämnde att det finns konkret tekniska frågor som skall lösas: hur ska de teckenspråkiga anvisningarna se ut, och hur spela in examinandens svar på video? Förutom kunskap i språket måste man ha kulturkännedom för att kunna klara av examensuppgifterna, men detta gäller alla språk, konstaterade Sivunen. Hon funderade även på att den kommande språkexamen högst sannolikt kommer att påverka teckenspråksundervisningen, eftersom det som undervisas bör stå i linje med de krav som den nya examen ställer.

§ 8 Kriterierna för språklig kvalitetsbedömning

Språknämnden fortsatte att arbeta på kriterierna för språklig kvalitetsbedömning. Det finns ännu en del öppna frågor om hur innehållet skall struktureras och komprimeras. Även arbetet med en teckenspråkig version av kriterierna kommer att sättas igång. Nämnden återkommer på nästa möte till en mer detaljerad tidtabell för arbetet.

§ 9 Övriga ärenden

a) Förkortningar på svenska och finska för namnen på de finländska teckenspråken

Frågan om förkortade former av de två inhemska teckenspråkens namn har under den senaste tiden kommit upp både på svenskt och på finskt håll. Nämndens sekreterare hade före mötet varit i kontakt med språkvårdarna på Institutet för de inhemska språken för att fråga vilka förkortningar som kunde rekommenderas.

På mötet konstaterades att Teckenspråksnämnden själv inte har mandat att ge rekommendationer om teckenspråkets förkortningar på svenska eller på finska. Nämnden ville dock låta teckenspråksgemenskapen få kännedom om förkortningsförslagen, för att beslutet om val av förkortning (ifall det finns många alternativa möjligheter) skulle ha en kollektiv förankring i språkgemenskapen. Nämnden beslutade att sekreterarna skriver ett sammandrag av förslagen, som skickas till kännedom till relevanta instanser inom den finska och den finlandssvenska teckenspråksgemenskapen för att de skall kunna ta ställning till de föreslagna förkortningarna. Se sammandraget i textbilaga 1.

b) Öppet hus och alumniträff vid Teckenspråkscentret vid Jyväskylä universitet

Ulla-Maija Haapanen berättade om den positiva respons Teckenspråkscentret fått för sitt öppna hus-evenemang den 25 april 2014. Detta planeras att bli en återkommande händelse, och även Teckenspråksnämnden kunde vara med på programmet nästa gång evenemanget ordnas. Juha Salonen refererade för alumniträffen som ordnades den 26 april, och lockade ett tiotal deltagare. Temat för träffen var utvecklandet av metoder och undervisningsmaterial för undervisning i teckenspråk.

c) Dövas Kultur dagar 2014 i Tammerfors

Nämnden konstaterade att det inte finns resurser för att nämnden skulle kunna medverka med en egen insats vid årets kultur dagar.

§ 10 Meddelanden

- a) Annika Aalto, som koordinerar finlandssvenska ärenden vid Finlands Dövas Förbund kommer att vara den som tar kontakt med FPA gällande den tolksituationen på finlandssvenskt håll (se mötesprotokollet från det 52:a mötet, § 5 e).
- b) Processen med den kommande teckenspråkslagen fortsätter. Justitieministeriets arbetsgrupp har fått förlängt mandat, fram till slutet av juni 2014.

§ 11 Nästa möte

Nästa möte hålls på hösten och datumet bestäms på elektronisk väg.

§ 12 Mötet avslutas

Ordföranden avslutade mötet kl. 16.09.

Vid protokollet

Justerat av

Karin Hoyer
sekreterare

Tomas Uusimäki
ordförande

Textbilaga 1. Språknämnden för finländska teckenspråk. Mötet den 6.5.2014. § 9 Övriga ärenden.
a) Förkortningar på svenska och finska för namnen på de finländska teckenspråken

Förkortningar för namnen *finlandssvenskt teckenspråk* och *finskt teckenspråk* på svenska

Enligt *Svenska skrivregler* (Språkrådet) skall förkortningar i allmänhet användas sparsamt. Det kan vara svårt att förstå vad en förkortning betyder. Ibland kan ändå förkortningar vara befogade, som när utrymmet är begränsat eller om ordet upprepas ofta i texten.

Språknämnden för finländska teckenspråk (Teckenspråksnämnden) har på sitt möte den 6 maj 2014 diskuterat svenska och finska förkortningarna för namnen på våra två inhemska teckenspråk. Eftersom Teckenspråksnämnden inte har mandat att ge rekommendationer i språkfrågor som gäller det svenska eller det finska språket har nämnden konsulterat de finska och svenska språkvårdarna vid Institutet för de inhemska språken. Språkvårdarna gav följande förslag och motiveringar för de svenska förkortningarna som följer svenskans språkvårdsprinciper:

Språk	Möjliga förkortningar
finlandssvenskt teckenspråk	fisv. tsp.
	fisv. teckenspråk
finskt teckenspråk	fi. tsp.
	fi. teckenspråk

- *fisv.* är en etablerad förkortning för *finlandssvensk*, på motsvarande sätt som *fi.* är etablerad som hänvisning till *finsk*
- för ordet *teckenspråk* finns inte någon fastställd etablerad förkortning, men *tsp.* är den förkortning som är mest allmän i språkbruket i Sverige och skall därför användas också hos oss
- *tsp.* är en förkortning av typen avbrytning och bör därför följas av en punkt
- det skall vara ett mellanslag mellan förkortningarnas två delar
- förkortningarna skall användas endast för den obestämda formen *teckenspråk*
- i andra former, så som i bestämd form (*det finlandssvenska teckenspråket*) eller i genitiv (*finska teckenspråkets*) skall språkens hela namn skrivas ut
- både de kortare och de längre förkortningsformerna kan användas parallellt

Man skall i allmänhet förkorta så lite som möjligt, speciellt i officiella texter. Det är också viktigt att komma ihåg att dessa förkortningar endast gäller skriven text på svenska. Förkortningar används inte i talad svenska, och inte heller i finlandssvenskt teckenspråk, där språkens namn tecknas i sin helhet.

Teckenspråksnämnden återkommer till förkortningarna efter att språkgemenskapen har getts möjlighet att kommentera förkortningarna. Kontakta Teckenspråksnämnden före den 31.12.2014 om ni vill framföra åsikter om förkortningarna.

Kontaktuppgifter:

Tomas Uusimäki, ordförande
mobil 050 4634612 (sms eller video)
tomas.uusimaki@icloud.com

Karin Hoyer, sekreterare (svensk)
mobil 050 3224065
karin.hoyer@kuurojenliitto.fi

Vaihtoehtoisia tapoja muodostaa lyhenteet suomen kielen sanoille *suomalainen viittomakieli*, *suomenruotsalainen viittomakieli* ja *viittomakieli*

Kielenkäyttäjiltä toivotaan palautetta: millaisia lyhenteitä tarvitaan?

Viittomakielen lautakunta on kokouksessaan 6.5.2014 keskustellut kotoperäisten viittomakieltemme nimien lyhenteistä suomeksi ja ruotsiksi. Koska viittomakielen lautakunnan toimeksiantoon ei kuulu antaa suosituksia suomen ja ruotsin kielestä, lautakunnan sihteeri on selvittänyt Kotimaisten kielten keskuksen suomen ja ruotsin kielen huoltajilta, mitkä olisivat suositeltavia tapoja muodostaa nämä lyhenteet.

Mahdollisia tapoja muodostaa suomenkieliset lyhenteet on varsin paljon. Seuraavassa taulukossa on kooste vartenotettavimmista tavoista:

Kieli	Mahdollisia lyhenteitä	Taivutus (-ssa/-ssä)	Ääntäminen
suomalainen viittomakieli	svk.	svk:ssä	[suomalaisessa viittomakielessä]
	SVK	SVK:ssa	[äs vee koossa]
	suom. vk.	suom. vk:ssä	[suomalaisessa viittomakielessä]
suomenruotsalainen viittomakieli	srvk.	srvk:ssä	[suomenruotsalaisessa viittomakielessä]
	SRVK	SRVK:ssa	[äs är vee koossa]
	suom.ruots. vk.	suom.ruots. vk:ssä	[suomenruotsalaisessa viittomakielessä]
	suomenr. vk.	suomenr. vk:ssä	[suomenruotsalaisessa viittomakielessä]

Sana *viittomakieli* lyhennettäisiin seuraavalla tavalla:

Sana	Mahdollisia lyhenteitä	Taivutus	Ääntäminen
------	------------------------	----------	------------

viittomakieli	vk.	vk:ssä	[viittomakielessä]
	VK	VK:ssa	[vee koossa]

Tietoa lyhenteiden muodostamisperusteista ja käytöstä

- Suuraakkosilla kirjoitettavien lyhenteiden perään ei tule pistettä. Jos lyhenteet *SVK*, *SRVK* ja *VK* otetaan käyttöön, myöskään pienaakkosilla kirjoitettavien lyhenteiden *svk*, *srvk* ja *vk* loppuun ei lisätä pistettä.
- Voisi olla järkevää vakiinnuttaa kaksi erityyppistä lyhennettä: pitempi ja informatiivisempi yhteyksiin, joissa lyhenne on tarpeen mutta joissa hyvin suuri tilansäästö ei ole tarpeen, ja toinen yhteyksiin, joissa on lyhennettävä paljon (esim. taulukoihin). Aina pitää kuitenkin huolehtia siitä, että lukijat varmasti ymmärtävät, mitä lyhenne tarkoittaa (esim. taulukon selitteessä).
- Yleisesti ottaen lyhenteitä tulee kuitenkin käyttää harkiten ja muistaa, että kaikkiin teksteihin viittomakielten nimet lyhentein ilmaistuina eivät sovi.

Viittomakielen lautakunta toivoo saavansa 31.12.2014 mennessä kielenkäyttäjien näkemyksiä viittomakieltemme nimien suomen- ja ruotsinkielisistä lyhenteistä. Lautakunta ottaa saadun palautteen huomioon, kun se käsittelee asiaa kokouksessaan myöhemmin.

Yhteystiedot:

Tomas Uusimäki, puheenjohtaja
gsm 050 463 4612 (tekstiviestit ja videopuhelut)
tomas.uusimaki@icloud.com

Leena Savolainen, sihteeri (suomen kieli)
gsm 044 756 3522
leena.savolainen@kuurojenliitto.fi